

BORŠTNIKOVO SREČANJE

ŠTIRINAJST NAGRAD NA ŠTIRINAJSTEM SREČANJU

Letošnje Borštnikovo srečanje, ki je bilo organizacijsko in umetniško na zelo visoki ravni ni gostilo samo nekatere najboljše predstave slovenskih gledališč v pretekli sezoni, marveč kopico tistih, ki so se v širokem jugoslovanskem krogu zdele usklajevalcem programa najbolj zanimive.

Posebno poglavje Borštnikovih srečanj postajajo monodrame, ki jih tudi gledalstvo rado spremlja. To dokazujejo vedno polne dvorane v gledališču, nabite delovne hale in množica mimoidočih na nastopih na mariborskih ulicah. Letošnje Srečanje so posebno obogatili gostje iz Beograda. Gordana Marić iz Ateljeja 212 je predstavila svoj Neulovljivi sistem igre, v katerem je z zanimivimi izraznimi sredstvi izpovedovala svoje poglede na gledališče, svoj odnos do dela, do šolanja na akademijah in z dinamičnim in sproščenim nastopom, ki ga je ilustrirala z mnogimi gibalnimi in govornimi primeri, ustvarila pravo, neposredno vez z gledalci. Kot najboljša predstava s festivala monodrame v Zemunju je prišla Cvetajeva Mavrica v črnem, ki jo je silovito in domiselno predstavila Olga Savić. Ivan Mrak se je predstavil s himnično monotragedijo Chrysippos, Janez Klasinc s Hadžičevo Centralo, Razmišljanja nekega norega Avgusta je predstavil Zeničan Ibro Karić, Žarko Mijatović pa delo I. Kozarca Djuka Begovića. Zadnjega dne smo lahko spremljali še monodramo Toneta Partljiča Nekoč in danes, ki jo je zaigral Dare Ulaga in tako zaokrožil monodramski cikel Borštnikovega srečanja.

V tekmovalnem delu, v katerem je sodelovalo vsako gledališče s po eno predstavo, ki jo je letošnji usklajevalec programa France Vurnik izbral in uvrstil v spored, smo lahko spremljali devet uprizoritev, ki so se potegovale za Borštnikova odličja. Objektivnost takega ocenjevanja je lahko vedno sporna. Zato bi veljalo razmisliti, da Borštnikovo srečanje preide s tekmovalnega sistema na resničen pregled tistega, kar je pač v Sloveniji najboljše. Tako bi dosegli smotrnejši pregled slovenske gledališke dejavnosti, saj se dogaja, da celo boljše predstave ostajajo le v domači hiši, ker pač lahko gledališče gostuje le z eno predstavo. Ampak letos so nagrade podeljevali!

Strokovna žirija v sestavi Andrej Inkret, Slavko Jan, Janez Karlin, Breda Pogorelec, Mirko Zdovec se je odločila, da podeli Borštnikovo diplomu in denarno nagrado igralci Minu Kjudrovi za vlogo Vide v Seligovi drami Lepa Vida v izvedbi SNG Maribor in igralcu Borisu Cavazzi, ki je v predstavi Osvoboditev Skopja Dušana Jovanovića oblikoval vlogo Georgija kot klinično študijo izmučene človeške kreature. Tudi Cankarjev Kralj na Betajnovi v izvedbi Mestnega

gledališča ljubljanskega je dobil nagrado. Diplomno za upodobitev Jožefa Kantorja Dare Ulaga in za režijo Dušan Jovanović.

Diplomo in denarno nagrado za kostumografijo je z večino glasov prejela Cveta Mirnik, za scenografijo pa Niko Matul, oba sta svoj delež prispevala k predstavi Primorskega dramskega gledališča iz Nove Gorice. Borštnikovo nagrado za najboljšo predstavo v celoti je prejela Akademija za gledališče, radio, film in televizijo iz Ljubljane za uprizoritev Mrožkove satire Tango.

Za igralske dosežke sta bila nagrajena še dva: Miloš Battelino za vlogo Edka v Mrožkovem Tangu in Tone Solar za vlogo Ponze v Pirandellovi drami Kaj je resnica.

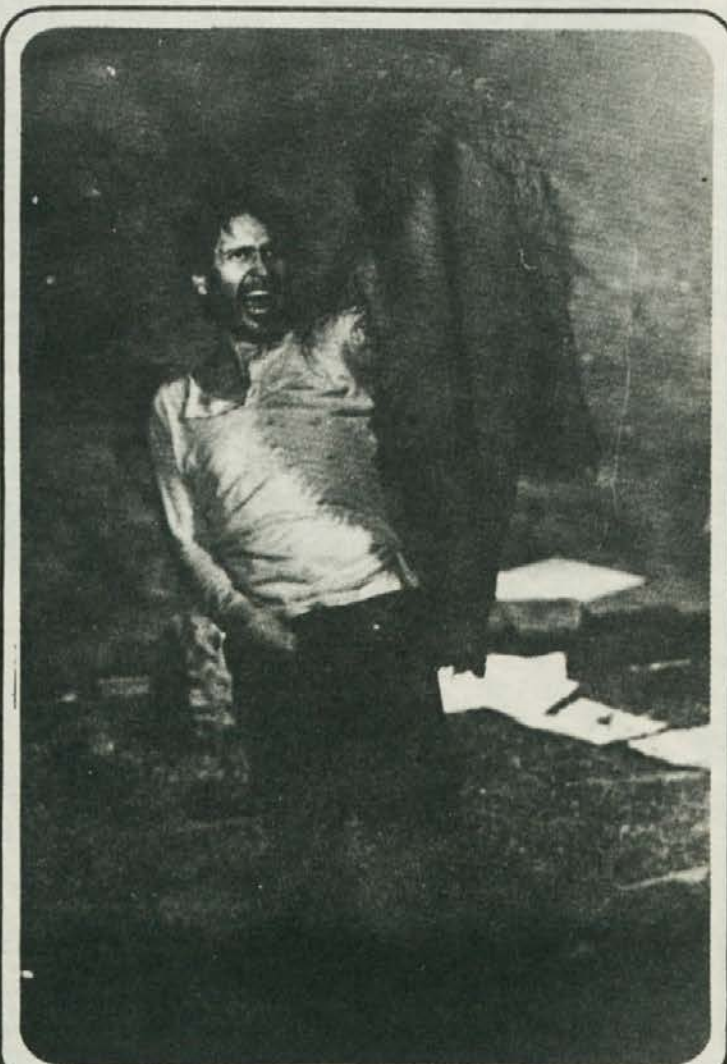
Borštnikovo diplomu za miniaturno plastiko Otona Župančiča za najboljši jezik v predstavi prejme Slovensko ljudsko gledališče iz Celja za izvedbo Treh sester Antona Pavlovića Čehova.

Borštnikovo diplomu posamezniku za najbolj dognan jezik so podelili Radku Poliču, ki je vlogo otroka zgradil s slogovno ubranim govorom. Podelili so še nagrado za najboljši likovni dosežek. Društvo oblikovalcev Slovenije se je odločilo, da jo prejme avtor scenografije tretjega dejanja drame Čehova Tri sestre, Miodrag Tabački.

Za izvorno oblikovanje giba je bila upravičeno nagrajena Ksenija Hribarjeva, ki je v predstavo Sen zelenjavne noči Svetlane Makarovič vnesla mnogo sproščene gibalne dinamike.

To so torej vse nagrajene predstave. K Borštnikovemu srečanju pa so letos veliko prispevala gostovanja nekaterih odličnih jugoslovanskih gledaliških skupin. Najprej je to predstava Centra za kulturno dejavnost ZSM Zagreb Osvoboditev Skopja, v kateri so izjemno močni igralci pokazali, kaj hoče in mora zahtevati sodobna, aktualna odrska vizija. Gostovalo je še Narodno gledališče iz Zenice s predstavo Miroslava Krležje Legena, ki je s sicer dramaturško slabo izpeljavo in igralsko nesigurnostjo vendarle dajala občutek dobre, angažirane predstave. Nekaj zapletov je bilo okoli nastopa Teatra u gostima iz Zagreba, vendar so svojo burko Prevara na koncu le izpeljali.

V desetih dneh si je 83 predstav in spremljevalnih manifestacij ogledalo 21.910 obiskovalcev, kar priča, da je poslanstvo Borštnikovega srečanja globoko vraslo v kulturno življenje Maribora in širše okolice.

dobitnica letošnjega borštnikovega prstana za življenjsko delo je

SAVA SEVERJEVA

Vrsta najvidnejših slovenskih dramskih igralcev, ki jih je doslej Borštnikovo srečanje počastilo s svojim najvišjim odlikovanjem, Borštnikovim prstanom, bi bila zagotovo nepopolna, če ne bi vanjo uvrstili tudi odlično slovensko dramsko umetnico Savo Severjevo, ki jo je nemirni ustvarjalni duh v njeni dolgoletni karieri vodil menda prav na vse slovenske odre. Toda Sava Severjeva je, za razliko od drugih naših velikih igralcev, ne samo eminentna slovenska dramska umetnica, temveč v pravem pomenu tudi jugoslovanska, zakaj med njene številne umetniške postaje moramo prišteti hkrati tudi vse poglobitve jugoslovanske odre, na katerih se je na svoji tespijski poti prav tako za krajši ali daljši čas ustavljala. Pozna jo torej tako ali drugače vsa kulturna ali gledališka Jugoslavija. Kot mlado odrsko umetnico jo je že pred petdesetimi leti odkril in pritegnil tedanji prav tako mladi slovenski gledališki entuziast Bratko Kreft, ki je bil v letih 1928 do 1930 ustanovitelj, umetniški vodja in režiser politično še kako pomembnega Delavskega odra v Ljubljani. Tu je Sava Severjeva prvokrat nastopila in že takrat vzbudila znatno pozornost. Od tega odra ji je poslej ostala uporniška politično-socialna nota, zaradi katere je vse do osvoboditve veliko pretrpela.

V ljubljanski drami je Sava Severjeva prvokrat nastopila leta 1930 v Šnuderlovi Pravljici o rajski ptici . . . (iz obrazložitve ob podelitvi prstana).

Nato so se vloge njene kar kopičile. Z režiserjem Bojanom Stupico je prepotovala Jugoslavijo. Za dve leti se je ustavila v Skopju, Osijeku, Mariboru in nato za tri leta v Ljubljani. Počasi je preraščala v karakterno igralko s prefinjenim odrskim jezikom (Jokasta v Kralju Ojdiru) in oblikovala vedno zahtevnejše in tehtnejše vloge. (Grundovka v Cankarjevem Narodovem blagu, Julija v Strindbergovi drami Gospodična Julija, Maša v Treh sestrah Čehova, Rašela v Gorkega Vasi Železnovi, Goneril v Shakespearovi tragediji Kralj Lear . . .) Leta 1938 sta s Stupico odšla v Beograd, vendar sta v sezoni 1940/41 delovala v Zagrebu in po zlomu stare Jugoslavije v Ljubljani.

Leta 1947 sta kot vodilna ustvarjalca prišla v na novo ustanovljeno Jugoslovansko narodno gledališče v Beogradu. Tu je Severjeva delala vse do leta 1952, nakar se je slednjič ustalila v Ljubljani. Posebej velja poudariti njen "krležijanski" ciklus. V njem je izoblikovala zagotovo najmočnejše kreacije, to so njeni umetniški vrhunci (Gospoda Glembajevi, V agoniji). Za vlogo Lavre v »V agoniji« je prejela Sterijevo nagrado, z vlogo Livie Ancile v Areteju pa končuje svoj krležijanski opus.

Leta 1972 je Sava Severjeva prejela Prešernovo nagrado za svoje življenjsko delo, letos, žal po smrti, pa je dobitnica Borštnikovega prstana.

slovensko narodno gledališče maribor

R. ŠELIGO: LEPA VIDA

Ni dvoma, da je Šeligovo dramsko delo eno izmed tistih literarnih stvaritev, ki nudijo bralcu in gledalcu obilo snovi za razmišljanje, ustvarjajo pa na novo stimulirana občutja. In če odrska postavitev dosledno sledi literarnemu konceptu in mu dodaja svoje razsežnosti, je jasno, da mora predstava sama preseči golo literarno izročilo. To pa se pri mariborskem uprizarjanju Šeligove Lepe Vide ni zgodilo.

Režiser Franci Križaj je zgolj podčrtoval Šeligovo odrsko vizijo, ki je že sama zase bogata in pestra, in jo na določenih mestih celo okrnil. Vidina preobražena zgodba, tragična življenjska pot zato poteka kar se da razčlenjeno in časovno raztrgano, vendar zopet po Šeligovi zaslugi dovolj jasno razvidno.

Vida je sama vržena v svet, v magično gmoto božanstev, bleščečih preoblek — laži. In tudi vrne se sama. Stara in utrujena. Vendar s poslanstvom za človeštvo. Sama je pri koncu moči, zato bo njeno pot nadaljevala hči Darinka.

Predstavo so pripravili kar trije dramaturgi: Tone Partljič, Taras Kermauner in Bojan Stih. Avtor zanimive in zahtevne scene je Avgust Lavrenčič, barvitih stilnih kostumov pa Vlasta Hegedušič. Glasbo je napisal Darijan Božič, gibalno oblikovanje pa je bilo v rokah Ika Utrina.

Minu Kjudrova je svojo »veliko« vlogo zaigrala dovolj čutno in svojevrstno, tako da je ohranjala svoj tipični igralski izraz, Peter Ternovšek je igral njenega moža. Evgen Car v treh vlogah: hišnega prijatelja, poveljnika Mavrov in prodajalca singeric. Darinko jo nemo upodobila Sonja Blaž z vso svežino mladega dekleta, na španskem dvoru pa je s hladno kraljevsko zadržanostjo blestela Milena Muhičeva.

drama sng ljubljana

D. JOVANOVIČ: OSVOBODITEV SKOPJA

Kot tretja variacija na Jovanovičevo Osvoboditev Skopja vstopa ljubljanska predstava kot edina, ki so jo uprizarjali na klasičnih odskih deskah. Trudili so se, da razbijejo meje togega odrskega prostora, vendar scenograf Sveta Jovanovič ni pravilno stilno označil karakteristike predstave. Ti razmetani scenski elementi, ki niso imeli prav nič skupnega s prostorom dogajanja, so motili in ustvarjali vzdušje neubranosti in neskladja.

Gost iz Skopja Ljubiša Georgijevski, ki je režiral, je na sicer ilustrativen način podajal tragično usodo naših preteklih dni s poudarkom na individualnih konfliktih, vendar še zdaleč ni dosegel tiste prave odrske prepričljivosti, ki jo daje Rističeva odrska vizija. Poleg Borisa Cavazze in Radka Poliča kot Zorana so ostali igralci s svojo patetično izraznostjo in nedoživetostjo močno zavirali razvoj drame. Cavazza je podal svojo »veliko« vlogo. Četudi mu režija ni namenjala osrednje pozornosti (v nasprotju z zagrebško), je izoblikoval močno in karakterno študijo nesrečnega pohabljenca. Radko Polič se je v vlogi desetletnega Zorana pokazal spet v novi luči. Izvirnost samega načina interpretacije kot tudi govornega posluha močno dviga nivo predstave.

Edina svetla vizualna točka in zamisel je bazen z vodi, ki ponazarja reko Vardar. Le-ta vseskozi odplavlja trupla, ki kmalu tonejo v pozabo. V ozadju je čez horizont nabeta znana Picassova Guernica, ki na koncu prekrije vse razdejanje na odru in z zanimivo lučjo posveča vso pozornost dialogu med Zoranom in očetom, ki se je vrnil iz boja. To je zelo zanimiv prizor, prepleten z mnogo lirike in igralske zavzetosti in ki sporoča, da je življenje lahko tudi boljše, da bo boljše, če se bodo za to potrudili prav vsi. Vendar je to le drobec tistega, kar lahko daje imeniten tekst Dušana Jovanoviča. Dokaz za to je zagrebško uprizarjanje, ki je v nasprotju z ljubljanskim živo, polno dinamike in presunljivosti.

eksperimentalno gledališče glej

V. ZUPAN: ZAPISKI O SISTEMU

V poznih nočnih urah je četvero igralcev (Slavko Cerjak, Srečko Špik, Miloš Battelino, Jerca Mrzel) uprizarjalo Zupanove Zapiske o sistemu, o sistemu človeške razkrojenosti, odpadanja.

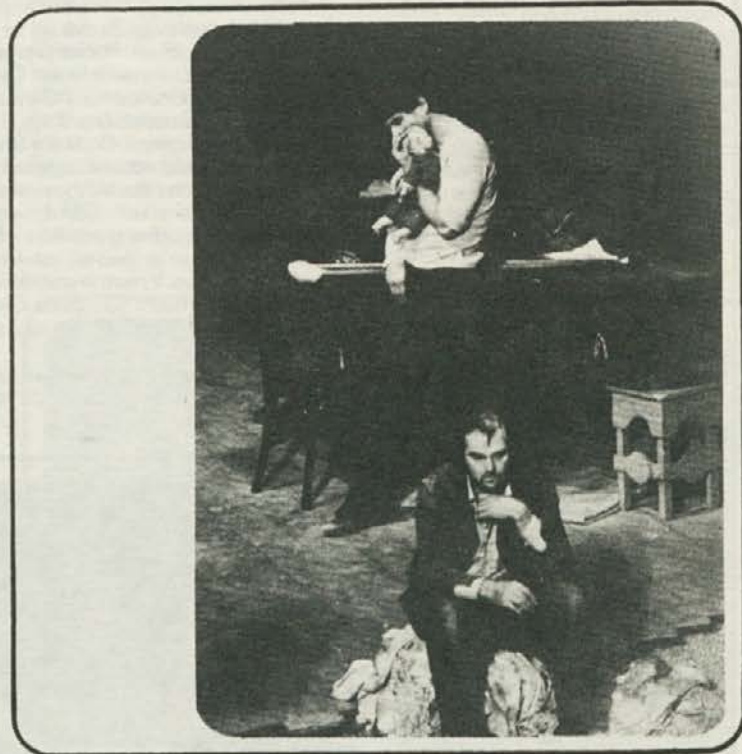
Torej so Zapiski moderna drama, ki se dogaja v še bolj modernem okolju; v nekakšnem laboratoriju, pisarni... Brezizraznost besedila je navkljub dobri režijski postavitvi Janeza Pipana dajala vtis izredno blede in nezanimive predstave. Kje so tiste predstave, ki so se vzbujale v slovenskem, jugoslovanskem prostoru izredno zanimanje, burile duhove in povzdigovale gledališče Glej med tista, ki iščejo svež, izviren pristop. Videti je, da slovenski eksperiment umira. Rade Šerbedžija je dejal:

»Zakaj je bila Ljubljana nekoč tako napredna? To je preprosto zato, ker je v nekem času delovalo v Ljubljani nekaj ljudi, ki so bili najzanimivejši v Jugoslaviji. To je zares posel izbranih. En sam človek napravi atmosfero v nekem gledališču...»

Nemogoče je reči: zdaj so ti ljudje starejši, na njihovo mesto prihajajo mlajsi... Morda bo minilo petdeset, morda še več let, preden se bo v gledališču pojavil človek takšne sile, kot je na primer Dušan Jovanovič, človek, ki na ta način občuti stvar...—«

Torej v Sloveniji ni več pravih gledaliških snovalcev? Mislim, da so. Samo skriti za vrati institucij, kjer so varni in čakajo na pokojnino. Vendar se v umetnosti mora slediti času. Le od napredka lahko pričakujemo kaj več. In slovensko gledališče, kot se je pred leti izkazalo, je sposobno poseči dlje. Le prebuditi ga je treba.

priloga

akademija za gledališče, radio,
film in televizijo ljubljana

S. MROŽEK: TANGO

Predstave ljubljanske Akademije vzbujajo na Borštnikovih srečanjih zanimanja in pričakovanja kot katerekoli druge. In tudi letos so dvorano napolnili pretežno tisti, ki želijo svež, novatorski pristop pri oblikovanju odrskega sporočila.

Odhajali so zadovoljniji.

«Predstava me je izredno navdušila! Mislim, da je tako pojmovanje Mrožkove literature edino pravilno, saj če ga primerjamo z mariborsko Klavnico, vidimo, koliko več lahko nudi nov in aktualen način režije in igre same.»

Mrožek je skozi paradoksalno družinsko dramo sporočal upor proti vsemu, kar je konvencionalnega. Režiser Janez Pipan, slušatelj 8. semestra režije pod vodstvom docenta Zvoneta Sedlbauerja, je na ponovno imenitni sceni Mete Hočevarjeve podal pristno parodično podobo izgubljenega sveta, ki je brez ideje in ki s svojimi »junaki« rešuje, kar se še rešiti da.

Jože Mahne, dramaturg predstave: »Tango prikazuje izgubljen svet. Svet brez močnejše opore v pravi, drugačni ideji. Avtor meni, da je svet izgubljen, če je brez ideje. Samo ideja in vera v idejo lahko rešita svet nihilizma... Delo predstavlja gledališče absurda. Junake razumemo kot kreature, ki govorijo sporazumevajoč se med seboj z besedami in postopki, ki so izgubili vsakršen značaj. Se več: gre za problem ob splošnih ljudskih načelih z vsemi bistvenimi pojavnostmi človeškega bivanja.»

Trdo in silovito igro, a na trenutke popuščajčo in okorno, so ustvarili:

Jana Habjanova, Miloš Battelino, Alojz Cerjak, Zvone Hribar, Maja Bohova, Silva Cušinova, Pavel Ravnohrib in Bine Matoh.

Tango bo kot dinamična, sveža in globoko sporočilna predstava, ki v čistem odrskem jeziku govori učinkovito in prepričljivo, ostal še dolgo v spominu.

mladinsko gledališče ljubljana

S. MAKAROVIC: SEN ZELENJAVNE NOČI

Svetlana Makarovičeva je napisala izredno ljubko in poetično dramsko besedilo. Spretna režija Dušana Jovanoviča ga je prav takega tudi zajela. Barvita, metaforična in sanjsko bogata ponuja igralcem veliko možnosti za prepričljiv odrski eksperiment; mladega gledalca popelje v svet fantazije, v katerem so skrite mnoge trpke satirično obarvane življenjske resnice.

In ves ta sen ohranja radoživost in veselo razgibanost skozi vso predstavo. Veliko so k temu pripomogli: Aleš Kersnik, ki je napisal parodično glasbo, ki je včasih spominjala na pozabljene ameriške muzikle, včasih na zljajane popevčice, Ksenija Hribar, ki je na izviren način oblikovala odrski gib. Le-ta je uspešno dopolnjeval govorno igro in petje ter je ustvarjal dinamičnost in svežo izraznost likov.

Igralci so bili brez izjeme zelo dobri. Alja Tkačeva kot prefinjena pijana steklenica konjaka s Francoskega, Božo Vovk kot oče in pozneje še krompir, Marinka Sternova kot primabalerina Budilka, Vladimir Jurc poet peteršilj in vsa ostala zelenjava...

Plešejo in igrajo v barvitih, smešnih kostumih Ejti Štihove in na zračni sceni Mete Hočevarjeve.

primorsko dramsko gledališče
nova gorica

L. PIRANDELLO: KAJ JE RESNICA?

Bela, diagonalna scenska postavitev Nika Matula je ustvarjala zanimiv igralni prostor, ki ga pa režija Dušana Mlakarja ni dobro izkoristila. Zgornji interior je služil le kot globinska slika in ne kot poseben del salonskega stanovanja.

Sicer je Dušan Mlakar dosledno sledil besedilu, ga na določenih mestih z različnimi odrskimi pripomočki podčrtal in tako nudil jasnejšo sliko dogajanj. Pirandellovi junaki, ki se ukvarjajo z odkrivanjem nepomembne resnice, so izvirno in stilno zanimivo odeti v različne odtenke sive barve in tako predstava ohranja čistost in prefinjenost salonskih stanovanj. Parodična igra malomeščanov o stvari, ki jih prav nič ne briga. Odkrivanje resničnosti nepomembne ženske in spoznavanje njene življenjske usode — vse to je premalo za prepričljivo in v današnjem času pomembno odrsko vizijo. Režiser je uspešno karikiral malomeščansko družbo, lirično predstavljal glavno junakinjo in s tem spregovoril v dovolj dobrem in zanimivem jeziku.

Sicer uigrani igralci pa so ustvarjali patetičen in nedosleden vtis (med njimi: Stane Leban, Sergej Ferrari, Dragica Kokot — Solar, Mira Lampe-Vujić, Janez Lavrih idr. —) Angelca Hlebce je zaigrala gospo Frolo z vsemi liričnimi poudarki, vendar je njen igralski izraz zvenel premalo duševno in telesno globoko — za napol blazno mater.

stalno slovensko gledališče trst

M. BULGAKOV: IVAN VASILJEVIČ

»Mihailo Bulgakov, samosvoj oblikovalec nove ruske literature stvarnosti, se je v obdobju, ko je bil sovjetski teater razklan med tradicijo in novimi prvinami gledališča, ko je vladajoča umetniška smer še vedno z vso silo pritiskala na vsakovrstno ustvarjalnost in ko so se živo javljale tudi težnje z Zahoda, tragično zajedal v kruto realnost sovjetskega življenja in jo v svojem iskanju ponazarjal na zaslonu neizbežne in klavrne vsakdanjosti.« (Josip Tavčar) Takšna je tudi komedija, satira Ivan Vasiljevič, ki jo je predstavilo tržaško gledališče. Na videz komedijantska, nedolžna, a v bistvu izredno prodorna in kritična drama, ki iskreno, sicer zavito v bogat svet fantazije, odkriva togo resničnost tedanjih težkih razmer v Rusiji. To je parodija na pritisk birokracije, ki onemogoča razvoj svobodnega človeka. Zvone Šedlbauer je satiro Bulgakova pravilno dojel, poudaril vse tisto, kar je tudi danes prisotno. Njegovo odsko dogajanje je dinamično stopnjevano, poudarjeno z zanimivimi svetlobnimi efekti, ki omogočajo prehod iz stvarnosti v nadrealnost, mistiko. Mogoče so se igralci posluževali »poceni« izraznih elementov, vendar so le te dojeli popolno in zanesljivo. Daleč nad vsemi tako po izraznosti kot po odrski prepričljivosti je Ivan Grozni, kot ga je zares izvrstno upodobil Anton Petje. Ljubeco filmsko igralko je igrala Stanislava Bonisegna, ženo hišnega upravnika Zlata Rodošek, na ruskem dvoru pa je izstopala Bogdana Bratuž kot carica, Alojz Milič kot tajnik idr.

Zelo zanimivi so bili ruski stilni kostumi, ki jih je oblikovala Marija Vidau, vendar jih je zasnovala dokaj neizvirno in rahlo kičasto. Niko Matul je postavil likovno neizrazito sceno, z glasbo pa je predstavo opremil Ivo Meša.

mestno gledališče ljubljansko

I. CANKAR: KRALJ NA BETAJNOVI

Deveti dan na Borštnikovem srečanju je vzbudil veliko zanimanja. Najprej zaradi Cankarjevega Kralja na Betajnovi v režiji Dušana Jovanoviča, nato pa zaradi predstave Centra za kulturno dejavnost ZSM Hrvaške Osvoboditev Skopja avtorja Dušana Jovanoviča v režiji Ljubiše Ristića. Torej priložnost, da se mariborsko občinstvo seznaní z Jovanovičem kot režiserjem in piscem besedila.

Edino uprizorjanje Cankarja na letošnjem BS je dalo nov vpogled v njegovo dramatiko, ki je bila že tolikokrat preigrana in preizkušena, pa vendar Jovanović opozarja, da je v njegovi izrazni moči mnogo več, kot smo do sedaj lahko videli na odrih. Jovanović je dramo o »kralju na Betajnovi« izredno silovito razčlenil, vse drobne psihološke značilnosti oseb poglobil in jim dal nove, lastne karakteristike. Toda Cankar in njegovi junaki so še vedno preprosti ljudje, ki vedo, kaj hočejo, ki so zaradi usodnosti pohlevni in taki, ki svojo moč in ponos dokazujejo tudi z izkoriščanjem in zatiranjem. Jovanović si je izbral izvrstne igralce. Predvsem je Jožica Avbelj oblikovala tragično usodo Nine, Kantorjeve sorodnice, izredno močno in sugestivno, s prefinjenim igralskim izrazom. Milena Zupančičeva je igrala Francko, Kantorjevo hčerko, silno pretresljivo in s čistim odrskim jezikom. Jožefa Kantorja je pravilno duševno razkralo in razdvojeno upodobil Dare Ulaga, njegovo ženo Nika Kalan—Juvanova, Maksa Marko Simčič, Župnika Zlatko Šugman, igrali pa so tudi otroci, ki so nastopali z značilno slovensko odrsko nesproščenostjo.

Cudno scenografijo, ki ni imela prav nič skupnega s Cankarjem včeraj ali danes, je prispevala Meta Hočevar, ki je oblikovala tudi kostume.

slovensko ljudsko gledališče celje

A. P. ČEHOV: TRI SESTRE

Celjani so se po zelo uspeli Čarovnici iz Zgornje Davče avtorja Rudija Šeliga letos predstavili s klasičnim delom svetovne literature. Tri sestre Čehova so uprizarjali strogo trdo, silovito stopnjevano, a premalo čutno poglobljeno in izrazito. Vida Ognjenovič je igralce postavljala v zanimive kompozicije, ki bi se lahko razvile v prepričljivo tragično usodo junakov. Vendar koncept tega ni dovoljeval. Igralce je omejeval klasičen okvir brez življenjske resničnosti, brez človeške lirike. Za razliko od ostalih junakov, ki so obdelani le površinsko, pa so tri sestre popolnoma razkrite osebnosti, z vso dinamično čutnostjo in tudi igralsko doslednostjo.

Najbolj izstopa Olga, ki ji je Jana Šmidova vnesla mnogo tragične pretresljivosti. Vendar sta tudi drugi dve, Ljerka Belak in Jadranka Tomažič ohranjali značilno sliko teh hrepenečih sestra.

Andreja Sergejeviča je zaigral Drago Kastelic, Fjodora Iliča Sandi Krošl, Janez Bermež silovitega podpolkovnika Veršinina. Tri izvirne scenske postavitve je prispeval Miodrag Tabacki, ki je v naravnem lesu odkril trohnečo in temačno vzdušje, ki zapira in onemogoča pobeg iz prostora. Kostumi v rjavih tonih so delo Biljane Dragović.

center za kulturno dejavnost zsm zagreb

D. JOVANOVIĆ: OSVOBODITEV SKOPJA

Zagrebčani so na Borštnikovem srečanju blesteli v pravem pomenu besede. Navkljub mrzlemu vremenu, pozni uri in veliki oddaljenosti hale MTT, se je zbralo okoli 600 tistih, ki so pričakovali nekaj več. In vsak je dobil svoje. Še več, vsi smo odhajali bogatejši za novo gledališko izkušnjo, zamišljeni in pretreseni, saj je globok umetniški izraz slehernega ustvarjalca predstave dajal občutek take odrske prepričljivosti, ki je za popoln umetniški užitek še kako potrebna.

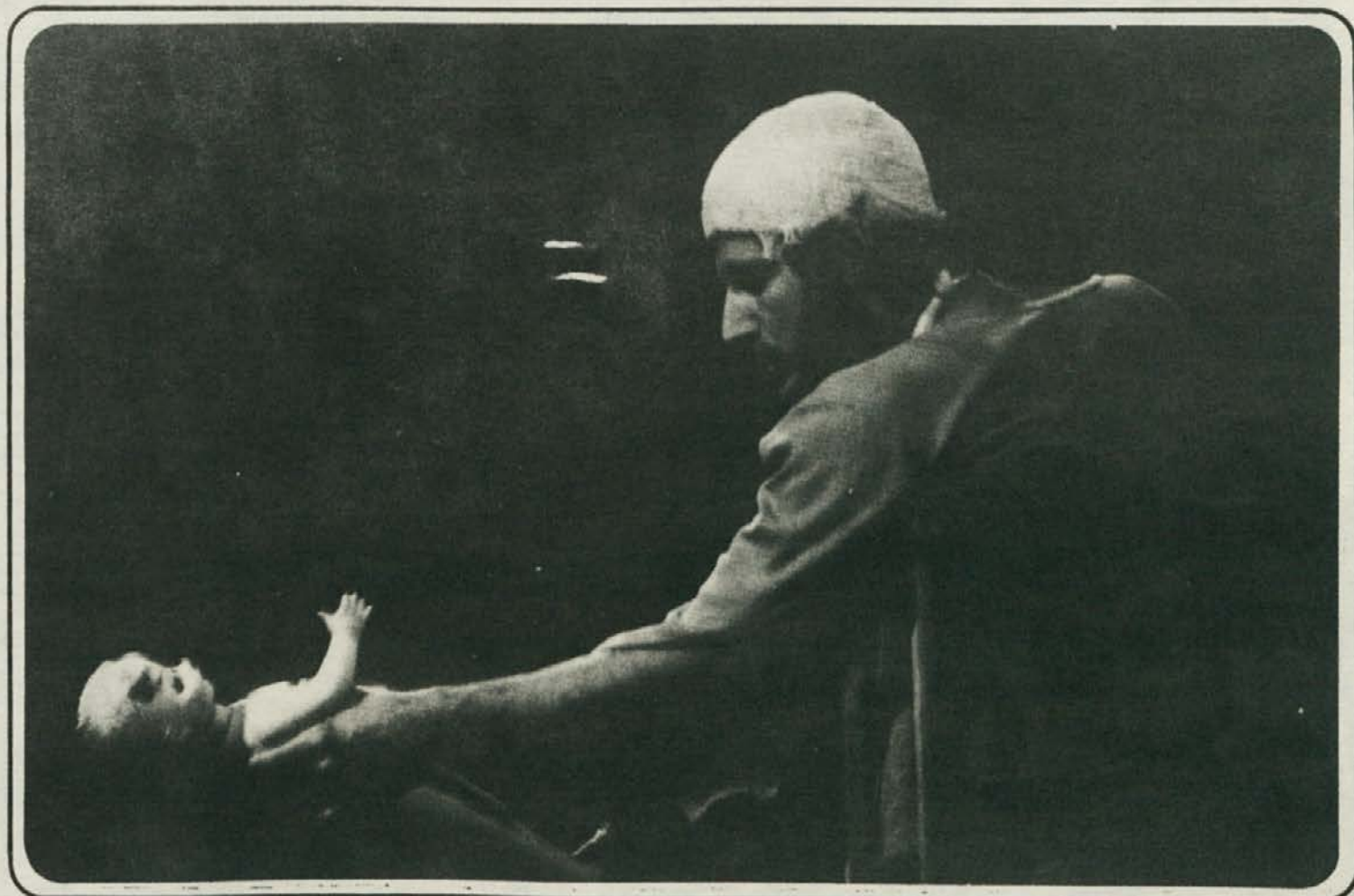
Jovanović in Ristić sta ustvarila tako živo in dinamično, presunljivo in življenjsko predstavo, vzorec, po katerem bi se morali ravnati. To je gledališče današnjega dne!

Precej pusta in neizrazna ljubljanska verzija Osvoboditve Skopja je tako še bolj izstopala, saj je vsak lahko primerjal obe uprizoritvi, ki imata popolnoma drugačen koncept.

Zagrebska predstava je pod vodstvom in izredno odrsko postavitevijo Ljubiše Ristića izžarevala vso tisto popolno življenjsko pristnost, ki je gledalcu le redkokdaj dana v premislek v takšni izvorni obliki. Seveda predstavo bogatijo tako glasba (Leb i so), kot realni in verni kostumi (Višnja Postić) in razdrobljena, vendar celovita in stilno enotna scena (Dinka Jeričević). Izvrstni igralci na čelu z desetletnim Zoranom, ki ga je sproščeno in temperamentno igral Saša Stanojević, so ustvarili presunljive like tragične usode našega naroda.

Rade Šerbedžija kot Georgij, najprej dinamičen in bojevit, nato pohabljenec in duševno prizadet človek, v katerem pa je še vedno vsa življenjska energija, ki so jo Šerbedžijeva izrazna sredstva na enkrat način verno izvedovala. Inge Apelt kot Lenče, Zoranova teta, je oblikovala lik nesrečne žene z vso silovitostjo in zagnanostjo velike igralke. Skurbano Zoranovo mater je odlično upodobila Perica Martinović, ki je zanimivo uporabljala obrazno in telesno mimiko, vseskozi pa ostajala v svojem liku pretresljivo čutna in duševno prisotna.

Sodelovalo je še mnogo zelo dobrih igralcev, ki so ustvarili svoje male vloge dosledno in presenetljivo zagnano. Omenil bi še izvrsten otroški ansambel, ki se ganljivo vključuje v svet starejših, včasih govorijo besede odraslih in taka se zdi, da bo jutrišnji dan moral prinesiti kaj svetlejšega, lepšega. In res. Na koncu prijezdi Zoranov oče Dušan. Njegovo pot bo nadaljeval sin. In pojezdil bo v nov svet, za njim pa vsi, ki to želijo in verujejo v bodočnost.

prilogo pripravila: tomaž pandur
iztok jančar